

Investigating the effect of management accounting growth indicator techniques in reducing adverse environmental impacts resulting from corporate activities

Hossein kamrani ¹

1*- Department of Accounting, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.

Abstract

The purpose of the present study is to determine the effect of environmental management accounting growth indicators that can be used in companies and economic development indicators in reducing the adverse environmental effects caused by the activities of companies. The research method in this study is of an applied type, part of applied research, and in terms of the process of doing the work, it is a descriptive and exploratory survey research that was carried out in the quantitative part. In this study, the quantitative method and structural equations and factor analysis are used. In terms of purpose, it is an explanatory research and in terms of result, it is applied and it has used quantitative data. The statistical population of the study includes senior managers, middle managers within the organization with related fields, university professors, and informed economic activists. . The present study was conducted in the period 1400-1403. For this purpose, in the quantitative part of the study, in addition to descriptive statistics, the findings from structural equation modeling indicate the final model and the generalizability of the extracted model of the study. Furthermore, there is a significant relationship between the environmental impacts of corporate activities and economic development indicators. And the use of environmental management accounting growth indicators applicable to companies can reduce the adverse environmental impacts resulting from corporate activities with economic development indicators.

Keywords: Environmental accounting, management accounting index, economic development index

Citation:

kamrani, H. (2024). Investigating the effect of management accounting growth indicator techniques in reducing adverse environmental impacts resulting from corporate activities. *Journal of Intelligent Marketing Management*, 5(1), 374-394.

بررسی تاثیر فنون معرف رشد حسابداری مدیریت در کاهش آثار نامطلوب زیست

محیطی ناشی از فعالیت شرکت ها

حسین کامرانی^{*۱}

۱* - گروه حسابداری، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.

چکیده

هدف پژوهش حاضر، تاثیر فنون معرف رشد حسابداری مدیریت زیست محیطی قابل استفاده در شرکتها و شاخص های اقتصادی توسعه در کاهش آثار نامطلوب زیست محیطی ناشی از فعالیت شرکت ها است. روش تحقیق در این پژوهش از نوع کاربردی جزء تحقیقات کاربردی می باشد و از نظر فرایند انجام کار جزء تحقیقات توصیفی و پیمایشی از نوع اکتشافی است که در بخش کمی انجام شد. در این پژوهش از روش کمی و معادلات ساختاری و تحلیل عاملی استفاده می شود از حیث هدف، یک تحقیق تبیینی و از حیث نتیجه، کاربردی محسوب شده و از داده های کمی استفاده نموده است. جامعه آماری پژوهش شامل مدیران ارشد، مدیران میانی درون سازمانی با حوزه مرتبط، اساتید دانشگاه، فعالین اقتصادی مطلع می باشد. پژوهش حاضر در دوره ۱۴۰۳-۱۴۰۰ انجام شد. بدین منظور در بخش کمی پژوهش نیز علاوه بر آمار توصیفی، یافته های حاصل از مدل یابی معادلات ساختاری نشانگر مدل نهایی و میزان تعمیم پذیری مدل استخراجی پژوهش است. در ادامه بین آثار زیست محیطی فعالیت شرکت ها و شاخص های اقتصادی توسعه رابطه معناداری وجود دارد. و به کارگیری فنون معرف رشد حسابداری مدیریت زیست محیطی قابل استفاده در شرکت ها قادر است آثار نامطلوب زیست محیطی ناشی از فعالیت شرکت ها با شاخص های اقتصادی توسعه را تقلیل دهد.

کلیدواژه ها: حسابداری زیست محیطی، شاخص حسابداری مدیریت، شاخص اقتصادی توسعه

استناد:

کامرانی، حسین. (۱۴۰۳). بررسی تاثیر فنون معرف رشد حسابداری مدیریت در کاهش آثار نامطلوب زیست محیطی ناشی از فعالیت شرکت ها. مدیریت بازاریابی هوشمند، ۵(۱)، ۳۹۴-۳۷۴.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۱۶

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۰۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۱/۰۱

<https://doi.org/JABM.3.2.15564.35125656565021>

نشریه مدیریت بازاریابی هوشمند، ۱۴۰۳، دوره ۵، شماره ۱، پیاپی ۲۳

ناشر: نشریه مدیریت بازاریابی هوشمند

نوع مقاله: علمی پژوهشی

© نویسندگان

مقدمه

در عصر حاضر با توجه به وجود برخی محدودیت های زیست محیطی به ویژه در تجارت جهانی و تنگ شدن عرصه رقابت، همگان بر این موضوع توافق دارند که مدیران واحد های تجاری تحت فشار فزاینده ای هستند که نه تنها باید هزینه های عملیاتی را کاهش دهند بلکه باید تاثیرات زیست محیطی حاصل از فعالیت های عملیاتی خود را نیز به حداقل برسانند. این اعمال فشار از طرف سهامداران، دولت، رسانه های گروهی، مصرف کنندگان و... اعمال می شود. شرکتها برای کاهش تاثیرات زیست محیطی فعالیت های عملیاتی خود چاره ای به جز این ندارند که اطلاعات مربوط به هزینه های زیست محیطی را نیز در حساب ها و تصمیمات خود وارد کنند. اما با وجود اندازه و اهمیت خیلی زیاد هزینه ای زیست محیطی این هزینهها توسط مدیران نادیده گرفته شده اند زیرا اطلاعات ارائه شده توسط سیستم حسابداری سنتی در این زمینه عموم آ ناقص، غیر قابل فهم و نا مربوط بوده است. استفاده از حسابداری زیست محیطی و ارتباط آن با خروجی حسابداری مدیریت را به ابزاری تبدیل شده که در سیستم حسابداری سنتی تجدید نظر کرده و آن را به گونه ای اصلاح نماید که بتواند یک حلقه ارتباط بین اساتید محیط زیست و مدیران زیست محیطی با حسابداران و اقتصاددانان ایجاد کند و با کنار هم قرار دادن این دو گروه بتواند به سویی حرکت کنند که در آینده هم عملکرد مالی و هم عملکرد زیست محیطی شرکت بهتر شود که در این راستا در پژوهش حاضر در مورد تاثیر فنون معرف رشد حسابداری مدیریت قابل استفاده در شرکتها و شاخص های اقتصادی توسعه در کاهش آثار نامطلوب زیست محیطی ناشی از فعالیت شرکت ها در ادامه در این فصل پیشرو به بررسی کلیات تحقیق اعم از بیان مسئله، ضرورت تحقیق، اهداف، سوالات، و فرضیات تحقیق پرداخته شده است. دست درازی انسان به طبیعت چنان گسترده است که حتی حیات وی را بر زمین به مخاطره انداخته است. نقصان منابع طبیعی، انقراض گونه های گیاهی و جانوری و در نهایت آلودگی های بی شمار زیست محیطی جوامع بین المللی و سازمانهای مردم نهاد طرفدار محیط زیست را به واکنش واداشت. به این ترتیب با مطرح شدن مباحث مربوط به حفاظت از محیط زیست و بهره برداری پایدار از طبیعت، ابزار های تشویقی و قوانین و پیمان هایی نیز در جای جای دنیا به منظور پشتیبانی از موضوعات مطروحه ایجاد گردید. فعالیت انسانها بر طبیعت و محیط زیست اثر می گذارد و کیفیت و میزان منابع طبیعی را تغییر میدهد، جامعه نیز از طریق سیاست های اقتصادی کلان و زیست محیطی، سازمانها و تشکل های طرفدار محیط زیست و گاهی با آگاه ساختن افراد نسبت به این تاثیرات واکنش نشان میدهد. اما گاهی دولت ها نیز از میزان آسیب های وارده به محیط زیست یا آگاه نیستند و یا توجهی به آن نمی کنند. از اواسط دهه هفتاد میلادی شرکتها با مفهوم گزارشگری بدهی های زیست محیطی روبرو شدند شرکت های یاد شده نخست تمایلی به افشای زیان های وارده به محیط زیست در صورت های مالی خود نداشتند اما بر اثر مرور زمان و افزایش میزان خسارت ها شرکت ها ناگزیر به رعایت این مسائل شدند

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

تعریف محیط زیست

محیط زیست عبارت است ترکیبی از دانشهای متفاوت در علم است که شامل مجموعه های از عوامل زیستی و محیطی در قالب محیط زیست و غیر زیستی (فیزیکی، شیمیایی) است که بر زندگی یک فرد یا گونه تأثیر میگذارد و از آن تأثیر میپذیرد (غلامی، 1395). امروزه

این تعریف غالباً به انسان و فعالیتهای او مرتبط میشود و میتوان محیط زیست را مجموعهای از عوامل طبیعی کره زمین، همچون هوا، آب، اتمسفر، صخره، گیاهان و غیره که انسان را احاطه میکنند خلاصه کرد (واری، 2017).

انواع ریسکهای زیست محیطی

ریسکهای زیستمحیطی میتوانند به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر محیطزیست تأثیر بگذارند. ریسکهای مستقیم شامل آلودگی آب و هوا، تخریب زیستگاهها، و کاهش منابع طبیعی هستند. ریسکهای غیرمستقیم میتوانند شامل تغییرات در اکوسیستمها به دلیل تغییرات اقلیمی، افزایش دما، و تغییر در الگوهای بارندگی باشند. این ریسکها میتوانند به نابودی (گیاهی و جانوری و کاهش تنوع زیستی منجر شوند) مهران متین فرد وهمکاران (۱۴۰۳)

سیستم های اطلاعاتی حسابداری مدیریت

سیستمهای اطلاعاتی حسابداری مدیریت به عنوان یکی از اجزای اساسی در زیرساختهای سازمانی مدرن، نقشی حیاتی در پشتیبانی از فرآیندهای تصمیمگیری مدیریتی ایفا میکنند. این سیستمها با ترکیب اطلاعات مالی و غیرمالی، به مدیران کمک میکنند تا بتوانند عملکرد سازمان را به طور دقیق ارزیابی کرده و تصمیمات استراتژیک و عملیاتی مؤثری اتخاذ نمایند. سیستمهای اطلاعاتی حسابداری مدیریت شامل مجموعهای از نرمافزارها و ابزارهای تحلیلی است که دادههای مختلف را از منابع متعدد جمعآوری، پردازش و تحلیل میکنند تا گزارشهای جامعی را برای مدیریت فراهم آورند. این گزارشها می توانند شامل تحلیل هزینهها، بودجهبندی، پیشبینی مالی، و ارزیابی عملکرد باشند که همگی به بهبود کنترل و برنامه ریزی سازمانی کمک میکنند. یکی از ویژگیهای برجسته سیستمهای اطلاعاتی حسابداری مدیریت توانایی آن در ارائه اطلاعات بهموقع و دقیق است که برای تصمیمگیری سریع و کارآمد ضروری است. با توجه به پیچیدگی و دینامیکهای محیط کسب و کار، سیستمهای اطلاعاتی حسابداری مدیریت نیز باید انعطافپذیر باشند و بتوانند خود را با تغییرات محیطی و نیازهای جدید تطبیق دهند. این سیستمها به مدیران امکان میدهند تا به طور مستمر عملکرد مالی و عملیاتی سازمان را نظارت کنند (هوشیارزاده وهمکاران، ۱۴۰۳)

رابطه حسابداری و محیط زیست

علاقه زیادی به حفاظت محیط زیست در تمام سطوح وجود دارد که این امر با صدور مقررات زیست محیطی در بسیاری از کشورها نمود یافته است. دولتها برای جلوگیری از تخریب محیط زیست در جستجوی راه حل های جدید هستند. واضح است که حفاظت محیط زیست به سیستم مدیریتی مستقل نیاز دارد. سیستم اطلاعات حسابداری نیز به عنوان یکی از بخشهای مهم سیستم اطلاعات مدیریت میتواند نقش بسزایی در ارائه اطلاعات زیست محیطی ایفا نماید (شان، 2018).

حرفه حسابداری می تواند اطلاعات مناسبی را با افشای مناسب چگونگی ارائه دارایی ها و بدهی های زیست محیطی و چگونگی انعکاس مخارج مصرف شده برای محیط زیست، به مدیریت ارائه کند. کانون توجه حسابداری، جنبه های اقتصادی زیست محیطی است. ورود محیط زیست به سیستم حسابداری به اصلاح شاخصهای اقتصادی میانجامد و استفاده کنندگان مختلف را قادر میسازد تا تصمیماتی

بگیرند که پشتوانه توسعه پایدار است. همچنین حسابداری زیست محیطی دارای مضامین مختلف و استفاده های زیادی است. حسابداری زیست محیطی میتواند پشتوانه حسابداری منابع طبیعی در سطحی گسترده، حسابداری بوم شناسی در سطح ادارات محلی، و حسابداری مالی، حسابداری صنعتی یا حسابداری مدیریت در سطح کوچک باشد (مبیر، 2018).

کاربرد های مختلف حسابداری زیست محیطی

مهمترین عامل مورد بررسی در هزینه یابی محصول "هزینه یابی" صحیح آن است. در بیشتر موارد محصولات مختلف به شکل فرایند های تولیدی متفاوت تولید می شوند و هر فرایند تولیدی هزینه زیست محیطی مربوط به خود را دارد. در شرایطی که نتوان هزینه های زیست محیطی را به نحو مطلوب تخصیص داد بین محصولات تولیدی نوعی "پارانه متقاطع" حادث خواهد شد. به عنوان مثال کارخانه ای با دو فرایند تولیدی الف و ب را در نظر بگیرید که تعداد نفرات و ساعات کار یکسانی را برای هر گروه محصول به کار می برد اما فرایند تولید الف مواد شیمیایی زیان آور استفاده میکند در حالی که در فرایند تولیدی ب چنین شرایطی وجود ندارد. (جلالی، 1397)

دلایل سودمندی حسابداری زیست محیطی

شرکتهای تولیدی و خدماتی انواع مختلفی از هزینه ها را محتمل می شوند هزینه های زیست محیطی یکی از این هزینه هاست. عملکرد زیست محیطی یکی از عوامل بسیار مهم در ارزیابی موفقیت شرکت است هزینه ها و عملکرد زیست محیطی شرکت به دلایل زیر بایستی مورد توجه خاص مدیریت قرار گیرد:

۱- بسیاری از هزینه های زیست محیطی را می توان با استفاده از تصمیم گیری های تجاری بهتر سرمایه گذاری در فن آوری سازگارتر با زیست محیطی (صنایع سبز) و طراحی دوباره فرآیندها و محصولات تولیدی به طور قابل ملاحظه ای کاهش داد و یا اصلا آنها را حذف کرد زیرا برخی از این هزینه ها ممکن است هیچ ارزش افزوده برای سیستم و یا محصول ایجاد نکنند.

۲- مدیریت بهتر هزینه های زیست محیطی می تواند عملکرد زیست محیطی شرکت را نیز بهبود بخشد و (از طریق کاهش آلودگی و حفظ سلامت عمومی) مزایای قابل ملاحظه ای را برای جامعه به همراه داشته باشد (سوان، 2019)

کاربرد حسابداری زیست محیطی در حسابداری مدیریت

سیستمهای تولید روز به روز با پیچیدگی و گستردگی بیشتر امر تصمیم گیری را برای مدیران دشوارتر می نماید. استفاده از اطلاعات زیست محیطی فراهم شده توسط حسابداری زیست محیطی باعث اتخاذ تصمیمات مطلوب در کلیه سطوح سازمان میشود. حسابداری زیست محیطی میتواند در مواردی چون هزینه یابی، انجام سرمایه گذاری و برنامه ریزی استراتژیک سازمان کاربرد داشته باشد (کریمی، 1397).

حسابداری مدیریت و محیط

به دنبال حذف آثار منفی سازمان بر جامعه است. توجه به مدیریت منابع انسانی سبز و سبز نمودن فعالیت های منابع انسانی گامی در جهت افزایش انجام مسئولیت اجتماعی سازمانها میباشد (اوپتا و آرجا، ۲۰۱۴) یکی از مسئولیت های اجتماعی تعریف شده برای سازمانها توجه به مسائل زیست محیطی میباشد. یک سازمان در برابر جامعه و اجتماع، سازمانی اقتصادی و رقابتی مسئول است و سعی بر انجام وظایفی دارد که تضمین کننده بقاء و دوام سازمان هستند. این امر مستلزم این است که سازمان شرایط خاصی را فراهم ساخته و اقداماتی در این زمینه انجام دهد. برخی از این شرایط و اقدامات در درون سازمان از طریق فعالیتهای مدیریت منابع انسانی سبز در جهت آگاه سازی و توانمند سازی کارکنان در مورد مسائل زیست محیطی انجام میشود (نورتون^۲ و همکاران، ۲۰۱۵). فعالیتهای مدیریت منابع انسانی سبز منجر به افزایش انجام مسئولیتهای اجتماعی سازمان خواهد شد (دشوال، ۲۰۱۵).

۲-۹ کاربرد حسابداری زیست محیطی در حسابداری مدیریت

سیستمهای تولید روز به روز با پیچیدگی و گستردگی بیشتر امر تصمیم گیری را برای مدیران دشوارتر می نماید. استفاده از اطلاعات زیست محیطی فراهم شده توسط حسابداری زیست محیطی باعث اتخاذ تصمیمات مطلوب در کلیه سطوح سازمان میشود. حسابداری زیست محیطی میتواند در مواردی چون هزینه یابی، انجام سرمایه گذاری و برنامه ریزی استراتژیک سازمان کاربرد داشته باشد (حجت الله سالاری ۱۳۹۹)

پیشینه تحقیق:

حاجبها (۱۳۹۷) به مطالعه راهبردی های رقابتی، عملکرد شرکت و مسئولیت پذیری اجتماعی شرکتهای حسابداری در بازه زمانی 1390-1394 در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخت. نتایج حاصل از تحقیق نشان میدهد راهبرد های رقابتی بر عملکرد تاثیر مستقیم و معنی دار دارند. همچنین تاثیر مسئولیت اجتماعی بر عملکرد، مستقیم و معنی دار است، اما با افزایش بیشتر مسئولیت اجتماعی، راهبرد تمایز نسبت به کاهش هزینه تاثیر بیشتری بر عملکرد دارد.

هوشیارزاده و همکاران (۱۴۰۳) بررسی تاثیر حسابداری زیست محیطی در سیستم های اطلاعاتی حسابداری مدیریت در سازمان های دولتی ایران هدف این تحقیق بررسی تاثیر حسابداری زیست محیطی در سیستم های اطلاعاتی حسابداری مدیریت در سازمان های و معادلات ساختاری SPSS دولتی ایران می باشد. در این تحقیق، ارتباطات بین متغیرهای پژوهش با استفاده از نرم افزار مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری کلیه کارمندان سازمان های دولتی ایران می Smart-PLS با استفاده از نرم افزار باشد که تعداد آنها ۱۰۰ هزار نفر

¹Opatha & Arulrajah

²Norton

³Deshwal

است و تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان حجم نمونه بر اساس جدول مورگان در نظر گرفته شد. ابزار گردآوری داده‌ها در روش میدانی نیز پرسشنامه بود. یافته‌های تحقیق نشان داد که بارهای عاملی کلیه مسیرها بالاتر است و بنابراین کلیه مسیرها مورد تایید است. نتایج تحقیق نیز نشان داد ادغام اصول حسابداری زیست محیطی با / از ۴ سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری مدیریت می‌تواند به بهبود کارایی، شفافیت و پایداری این سازمانها کمک شایانی نماید.

در نهایت، برای تحقق این اهداف، نیاز به آموزش کارکنان، بهبود زیرساخت‌های فناوری اطلاعات، و توسعه فرهنگ سازمانی مبتنی بر پایداری و مسئولیت‌پذیری زیست محیطی ضروری است. این مطالعه به مدیران و تصمیمگیران سازمانهای دولتی ایران توصیه میکند تا با بهره‌گیری از سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری مدیریت با رویکرد زیست محیطی، به مدیریت بهتر منابع و کاهش تأثیرات منفی زیست محیطی خود پردازند و در مسیر توسعه پایدار گام بردارند. در ادامه، تأکید بر اهمیت پیاده‌سازی کامل و موثر سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری مدیریت با در نظر گرفتن جنبه‌های زیست محیطی ضروری به نظر میرسد.

مهران متین فرد وهمکاران (۱۴۰۳) نقش حسابداری در مدیریت ریسکهای زیست محیطی این مقاله به بررسی نقش

حسابداری در مدیریت ریسکهای زیست محیطی پرداخته و تأثیرات آن بر پایداری و عملکرد سازمانها را تحلیل می‌کند. حسابداری زیست محیطی با شناسایی، اندازه‌گیری و گزارش دهی هزینه‌ها و مزایای زیست‌محیطی، به سازمانها کمک میکند تا اطلاعات دقیقتری در مورد تأثیرات زیست محیطی فعالیت‌هایشان بدست آورند. این اطلاعات می‌تواند به بهبود تصمیمگیری‌های مدیریتی و استراتژیک منجر شود. ابزارهای حسابداری زیست‌محیطی مانند هزینه‌یابی چرخه‌زندگی، حسابداری مواد و انرژی و گزارشدهی پایداری، سازمانها را قادر می‌سازند تا منابع خود را به طور مؤثرتری مدیریت کرده و از آلودگی و تخریب محیط‌زیست جلوگیری کنند. نتایج پژوهش نشان میدهد که حسابداری زیست محیطی میتواند به طور مؤثری در کاهش ریسک‌های زیست‌محیطی و بهبود عملکرد سازمانها نقش داشته باشد. با این حال، برای دستیابی به این اهداف، نیاز به توسعه استانداردها و مقررات روشن، آموزش و توانمندسازی کارکنان، استفاده از فناوری‌های نوین، و افزایش همکاری‌های بین‌المللی وجود دارد. از این رو پیشنهاد سیاستی این است که به منظور بهبود کارایی سیستم‌های حسابداری زیست محیطی، استانداردها و مقررات مرتبط را تدوین و اجرا کنند.

فاطمه صراف وهمکاران (۱۴۰۲) بررسی ماتریس حسابداری اجتماعی ایران با محوریت مالیات و محیط زیست

در این مطالعه، به معرفی ماتریس حسابداری اجتماعی ایران با در نظر گرفتن ملاحظات مربوط به مولفه‌های مالیاتی و زیست محیطی پرداخته شده است. بر این اساس این ماتریس به طور کلی بر حسب حسابهای درون زا و برون زان نشان داده شده است. حسابهای درون‌زا حسابهایی هستند که درآمد آنها در چارچوب ارتباطات در نظر گرفته شده در مدل تعیین می‌شود، در صورتی که درآمد حسابهای برون‌زا در خارج از این چارچوب تعیین میگردد. در حالت استاندارد، حساب‌های تولید، حساب عوامل تولید و حساب نهادها (شامل خانوارها و شرکتها) حسابهای اصلی درون‌زای ماتریس حسابداری اجتماعی را تشکیل می‌دهند و سایر حسابها که شامل حسابهای دولت، سرمایه و دنیای خارج می‌باشند، به عنوان حسابهای برون‌زا در نظر گرفته می‌شوند.

حجت‌الله سالاری وهمکاران (۱۴۰۱) ارائه الگوی پیشنهادی موثر بر سیستم حسابداری مدیریت زیست محیطی

در صنایع پتروشیمی و فلزی در ایران در سال‌های اخیر شرکت‌ها و کارخانجات فعال در کشورمان به دلیل عملکرد نامطلوب در زمینه مدیریت زیست‌محیطی، آسیب زیادی را به محیط زیست وارد نموده که مشکلات بسیار جدی برای محیط زیست به وجود آورده

است. هدف پژوهش حاضر، ارائه الگوی پیشنهادی موثر بر سیستم حسابداری مدیریت زیستمحیطی در صنایع پتروشیمی و فلزی ایران می باشد. روش تحقیق در این پژوهش از نوع کاربردی و به لحاظ هدف از نوع تحلیلی و از نظر فرآیند و روش جمع آوری و تحلیل دادهها جزو تحقیقات آمیخته کیفی و کمی می باشد برای بررسی و تحلیل مصاحبه های انجام شده پژوهش حاضر از روش داده بنیاد استفاده شده است.

فرناز صالحی (۱۴۰۱) بررسی گردشگری و تاثیر آن در اقتصاد و محیط زیست برزیل برزیل سالانه پذیرای تعداد زیادی گردشگر است که به طور بالقوه بر رشد و توسعه اقتصادی تاثیر می گذارد. بنابراین، این مطالعه به بررسی اثر گردشگری بر تولید ناخالص داخلی و انتشار CO2 در برزیل میپردازد. ما از یک رویکرد غیرخطی ARDL برای بررسی رابطه بین گردشگری، رشد اقتصادی، و انتشار CO2 در برزیل برای دوره ۱۹۹۵-۲۰۱۸ استفاده کرد. نتایج این مطالعه ارتباط کوتاه مدت و بلندمدت بین گردشگری، تولید ناخالص داخلی سرانه و انتشار CO2 در برزیل را نشان می دهد. با این وجود، هم گردشگری و هم رشد اقتصادی باعث بدتر شدن قابل توجه کیفیت محیط زیست در برزیل می شود. این یافته ها نشان می دهد که سیاست گذاران باید به دنبال سیاست های رشد اقتصادی و گردشگری پایدارتر و سازگار با محیط زیست برای حفظ کیفیت زیست محیطی در برزیل باشند.

مهرداد قنبری و همکاران (۱۴۰۰) اخلاق زیست محیطی: نقش مصرف انرژی تجدید پذیر در حفاظت محیط زیست با تأکید بر حسابداری خلاق امروز استفاده از انرژیهای تجدیدپذیر مهمترین گزینه حوزه حفاظت از محیط زیست است و فعالان حوزه اخلاق زیست محیطی بر آن تاکید دارند. در این مطالعه، ارزیابی نقش مصرف انرژی تجدید پذیر و خط مشی تجاری در حفاظت از محیط زیست با تأکید بر حسابداری خلاق در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بررسی شده است. **روش:** پژوهش کاربردی و از نوع پس رویدادی بود. جامعه آماری مورد مطالعه، شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که با استفاده از روش حذف سیستماتیک (غربالی)، تعداد ۱۶۶ شرکت بعنوان نمونه انتخاب شده است. جمع آوری اطلاعات، با استفاده از نرم افزار رهاورد نوین و وب سایت سازمان بورس اوراق بهادار بود. به منظور آزمون فرضیه های تحقیق از روشهای اقتصادسنجی چون آزمونهای ریشه واحد برای بررسی مانایی، روش خود توضیح برداری با وقفه های توزیعی جهت آزمون وجود هم انباشتگی و بررسی روابط بلندمدت میان متغیرها، آزمون هم انباشتگی یوهانسن-جوسیلیوس برای تعیین وجود و تعداد بردار هم انباشتگی میان متغیرها، مدل تصحیح خطا برای آزمون اثرات کوتاه مدت و آزمون علیت گرنجر مبتنی بر مدل تصحیح خطای برداری برای تحلیل علیت استفاده شده است. نتایج نشان می دهند که در بلندمدت، متغیر مستقل مصرف انرژی تجدیدپذیر (ظرفیت زیستی) در تحت تاثیر قرار دادن متغیر وابسته LCO2 (اثرات اکولوژیکی (تخریب زیست محیطی) معنادار هستند. همچنین در بلندمدت، متغیر مستقل معیار سیاست تجاری در تحت تاثیر قرار دادن متغیر وابسته LCO2 معنادار هستند. در بلندمدت، تمام متغیرهای مستقل رشد اقتصادی در تحت تاثیر قرار دادن متغیر وابسته LCO2 معنادار هستند. بر اساس نتایج تحقیق، مصرف انرژی در بلندمدت، بر اثرات اکولوژیکی (تخریب زیست محیطی) تاثیر مثبت دارد. همچنین، متغیر سیاست تجاری بر انتشار گاز دیاکسید کربن (تخریب زیست محیطی) و رشد اقتصادی بر انتشار گاز دیاکسید کربن تاثیر مثبت دارند

طالب نیا (۱۴۰۰) در تحقیقی مروری بر حسابداری محیط زیست مساله ی آلودگی محیط زیست از مهم ترین معضالت جامعه بشری امروز و در ایران به قدری شدت یافته که پایتخت آن به عنوان یکی از آلوده ترین شهرهای جهان شناخته شده است. این امر

لزوم به کار گیر بدون تردید در صورت استقرار نظام مطلوب حسابداری زیست محیطی در کشور، حسابداران میتوانند بازوی قدرتمندی برای دولت در ارتباط با کنترل‌های اقتصادی و مالی باشند. برای رسیدن به این هدف باید اهداف و وظایف حسابداری زیست محیطی مشخص و به طور دقیق تعریف و استانداردها و ضوابط و معیارها بر اساس اصول منطقی و عملی پایه گذاری و تدوین گردد. از این رو مجامع حرفه‌ای ذیصلاح باید کار تدوین و تنظیم ضوابط حرفه‌ای و به ویژه استانداردهای حسابداری زیست محیطی را به عهده گیرند تا از این طریق شرکتهای ملزم به رعایت رویه های مصوب باشند حسابداری زیست محیطی را به عنوان تالشی در جهت حفاظت از محیط زیست توصیه می کند

حجت الله سالاری و همکاران (۱۳۹۹) **ارایه الگویی به منظور شناسایی و رتبه‌بندی شاخص‌های سابداری زیست**

محیطی با استفاده از روش معادلات ساختاری و بر مبنای رویکرد گزند تئوری، سیستم اطلاعات حسابداری می‌تواند نقش مهمی در کمک به حفاظت از محیط زیست بر عهده گیرد. با وجود این علیرغم نقش مهم حسابداری زیست محیطی، تاکنون شاخص جامعی برای آن ارائه نشده است؛ از این رو هدف اصلی این پژوهش ارایه الگویی به منظور شناسایی و رتبه‌بندی شاخص‌های حسابداری زیست محیطی با استفاده از تکنیک ORESTE و بر مبنای رویکرد گراند تئوری است. پژوهش حاضر از نوع کاربردی و اکتشافی است که با استفاده از روش تحقیق آمیخته در دو بخش کیفی و کمی انجام شده است. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های استان تهران، کرمان و هرمزگان و در بخش کمی ۱۹۴ نفر از مدیران، کارشناسان و افراد مطلع در حوزه حسابداری زیست محیطی است. قلمرو زمانی پژوهش حاضر طی سال ۱۳۹۸ است. در راستای دستیابی به اهداف پژوهش سئوالات مورد نظر جهت مصاحبه طراحی و در نهایت ۶ عامل تعهد مدیریت ارشد، عدم قطعیت، استراتژی، مشروعیت اجتماعی، نظارت و کنترل محیطی و سیستم اطلاعات حسابداری و زیر مولفه‌های مربوط به هر عامل بر مبنای رویکرد گراند تئوری به عنوان عوامل اصلی در حسابداری زیست محیطی شناسایی شده است. در ادامه شاخص‌های شناسایی شده در قالب یک پرسشنامه مقایسات زوجی قرار داده شده و با استفاده از تکنیک ORESTE رتبه‌بندی شده است. نتایج پژوهش نشان داد زیر شاخص‌های عامل تعهد مدیریت ارشد شامل عدالت سازمانی، مسئولیت اجتماعی شرکت و منشور اخلاقی به ترتیب دارای بالاترین رتبه‌بندی در میان شاخص هستند.

جردن گاکتن (۲۰۲۴) **حسابداری اقیانوس (OA) چارچوبی نوظهور برای جمع‌آوری داده‌های زیست محیطی،**

اقتصادی و اجتماعی به شیوه‌های استاندارد شده، همسو با استانداردهای حسابداری آماری بین‌المللی موجود است. این شامل ثبت تعاملات بین اقیانوس و اقتصاد، با در نظر گرفتن مشارکت‌های اقیانوس در فعالیت‌های اقتصادی و تأثیرات فعالیت‌های انسانی بر اقیانوس است. چارچوب OA یک رویکرد چند رشته‌ای برای استخراج آمار و شاخص‌هایی ارائه می‌دهد که سهم اقیانوس را در جامعه و اقتصاد در نظر می‌گیرد. همانطور که اجرای OA در سطح جهانی افزایش می‌یابد، نیاز به درک روش‌هایی وجود دارد که در آن دولت‌ها فعالیت‌ها را آغاز می‌کنند، از جمله تأثیرات بالقوه برای استفاده و نگهداری حساب‌ها در آینده. در اینجا، ما یک بررسی جهانی از کشورهای که فعالیت‌های OA را آغاز کرده‌اند انجام می‌دهیم و شیوه‌های اجرا را در 24 کشور شناسایی کرده‌ایم. دو حالت شناسایی شد، (1) تحت رهبری دولت (13 کشور) و (2) رهبری خارجی (به عنوان مثال، موسسات غیر دولتی، 11 کشور). برای تعیین پیامدهای استراتژیک و عملیاتی مرتبط با هر حالت، این مطالعه تجزیه و تحلیل قدرت-ضعف-فرصت-تهدید (SWOT) را از طریق

استخراج متخصص انجام داد. تجزیه و تحلیل SWOT اجرای تحت رهبری دولت، نقاط قوت را در هماهنگی متمرکز و همسویی با سیاست‌ها شناسایی کرد، اما نقاط ضعف شامل تخصص و منابع محدود بود. موسسات خارجی (به عنوان مثال، دانشگاه‌ها یا مشاوران)، علیرغم ارائه تخصص‌های متنوع و مقرون به صرفه بودن، با چالش‌هایی مانند مسائل مربوط به مشروعیت و ناهماهنگی با سیاست‌های دولت مواجه هستند که خطراتی را برای پایداری برنامه ایجاد می‌کند

کارلوس لاریناگا (۲۰۲۳) تحقیقات مستقل، بازتاب و تعامل در حسابداری اجتماعی و محیطی انگیزه این مقاله نیاز به

انتقال به جامعه پایدار و نقشی است که تحقیقات حسابداری و به طور خاص تحقیقات SEA ممکن است در چنین انتقالی ایفا کند. چه نوع سؤالاتی و کدام روش‌های تحقیق می‌تواند بر انتقال پایداری تأثیر بگذارد؟ ما مدعی ارائه پاسخ قاطع به این سوال در این مقاله نیستیم. با این حال، ما تلاش کردیم تا موردی را برای نوع خاصی از تحقیق ایجاد کنیم: تعامل با سازمان‌های تجاری و دیگر سازمان‌های تجاری که در آنها حسابداری اجتماعی و محیطی انجام می‌شود. در تحقیقات SEA بحثی در مورد اثربخشی این رویکرد پژوهشی با توجه به ایجاد تغییر وجود داشته است، زیرا منتقدان تحقیق تعامل با تعامل بین مشارکت و استقلال دانشگاهی نگران بوده‌اند و پیشنهاد می‌کنند که از طریق تعامل با سازمان‌ها و اتخاذ تفسیر آنها دانشمندان نظام‌های سلطه را بازتولید خواهند کرد. در نتیجه، محققان منتقد استدلال کرده‌اند که تعامل با حسابداری اجتماعی در سازمان‌ها نادرست و بالقوه مضر است و از این رو، از حق کناره‌گیری از این عرصه‌ها دفاع کرده‌اند. ما می‌پذیریم که نقد تحقیق تعامل ممکن است تمرین ثمربخشی از نظر ایجاد درک دقیق‌تر از تحقیقات تعامل و پتانسیل آن برای تحقیقات حسابداری اجتماعی و محیطی، از جمله بحث در مورد موانع و مشکلاتی باشد که چنین تحقیقات تعاملی اغلب با آن مواجه است. یک ایده متفاوت توصیه به عقب‌نشینی از کسب و کارها و سایر سازمان‌های تجاری به طور کلی است، و بنابراین، بینش و درک را که تجزیه و تحلیل دقیق این تنظیمات می‌تواند ایجاد کند، از دست بدهیم

تحقیقات مستقل، بازتاب و تعامل در حسابداری اجتماعی و محیطی تحقیقات مستقل، بازتاب و تعامل در حسابداری اجتماعی و محیطی انگیزه این مقاله نیاز به انتقال به جامعه پایدار و نقشی است که تحقیقات حسابداری و به طور خاص تحقیقات مستقل، بازتاب و تعامل در حسابداری اجتماعی و محیطی انگیزه این مقاله نیاز به انتقال به جامعه پایدار و نقشی است که تحقیقات حسابداری و به طور خاص تحقیقات را که تجزیه و تحلیل دقیق این تنظیمات می‌تواند ایجاد کند، از دست بدهیم

تحقیقات مستقل، بازتاب و تعامل در حسابداری اجتماعی و محیطی انگیزه این مقاله نیاز به انتقال به جامعه پایدار و نقشی است که تحقیقات حسابداری و تحقیقات حسابداری و تحقیقات مستقل، بازتاب و تعامل در حسابداری اجتماعی و محیطی انگیزه این مقاله نیاز به انتقال به جامعه پایدار و نقشی است که تحقیقات حسابداری و به طور خاص تحقیقات حسابداری و به طور خاص تحقیقات را که تجزیه و تحلیل دقیق این تنظیمات می‌تواند ایجاد کند، از دست بدهیم

استفانو برشینی (۲۰۲۲) با موضوع تحقیقات مستقل، بازتاب و تعامل در حسابداری اجتماعی و محیطی به طور خاص تحقیقات

نقش حسابداری مدیریت زیست محیطی و شیوه‌های مدیریت دانش زیست محیطی بر عملکرد زیست محیطی تأثیر می‌گذارد: مدل

واسطه- تعدیل شده هدف- این مطالعه با هدف مشاهده تأثیر حسابداری مدیریت زیست محیطی (EMA) و شیوه های مدیریت دانش زیست محیطی (KM) بر عملکرد زیست محیطی با نقش میانجی پشتیبانی مدیریت عالی (TMS) انجام شده است. علاوه بر این، ادراک محیط کار سبز (GWCP) به عنوان تعدیل کننده بین TMS و عملکرد محیطی استفاده می شود.

طراحی/روش شناسی/رویکرد- برای آزمون فرضیه های تحقیق از مدل سازی معادلات حداقل مربعات جزئی استفاده می شود. داده ها برای توزیع پرسشنامه با توجه به روش نمونه گیری هدفمند جمع آوری شد. در مجموع 329 پرسشنامه برای تحلیل نهایی استفاده شد. این پژوهش از نوع همبستگی و مقطعی است. از تحلیل رگرسیون چندگانه برای مشاهده نتایج نشان می دهد که، EMA شیوه های مدیریت دانش محیطی و TMS به طور مثبت با عملکرد زیست محیطی مرتبط هستند. علاوه بر این، TMS به طور قابل توجهی بین EMA شیوه های مدیریت مدیریت زیست محیطی و عملکرد محیطی واسطه می شود. GWCP ارتباط مثبتی با عملکرد محیطی دارد. در نهایت، GWCP به طور قابل توجهی رابطه مثبت بین TMS و عملکرد محیطی را تقویت می کند

نووان گنارتنی (۲۰۲۱) توسعه استراتژی تولید پاک شرکتی و حسابداری مدیریت زیست محیطی: دیدگاه تئوری

احتمالی. بنابراین این مطالعه به دنبال شناسایی چگونگی استفاده از حسابداری مدیریت زیست محیطی و ویژگی های اطلاعاتی در بین سازمان ها در مراحل مختلف توسعه استراتژی تولید پاک تر است. با تکیه بر دیدگاه تئوری اقتضایی از پیچیدگی سیستم حسابداری مدیریت زیست محیطی، مراحل توسعه استراتژی تولید پاک تر و استفاده های حسابداری مدیریت زیست محیطی، یک چارچوب تحلیلی ایجاد کرد. بر اساس هجده مطالعه موردی کسب و کار در سریلانکا، این مطالعه کاربردهای مختلف مبتنی بر دامنه و کاربردهای حسابداری مدیریت زیست محیطی و ویژگی های آنها را با توجه به توسعه استراتژی تولید پاک تر آنها (یعنی مراحل واکنشی، پیشگیرانه و پیشگیرانه) تحلیل کرد. به طور کلی، این مطالعه نشان داد که حسابداری مدیریت زیست محیطی به جز استفاده از حسابداری مدیریت محیطی برای صرفه جویی در هزینه و بهبود کارایی، در سازمان ها در مراحل واکنشی و پیشگیرانه محدود و پراکنده است. با این حال، یافته ها نشان می دهند که وقتی سازمان ها به سطوح بالاتر توسعه استراتژی تولید پاک تر پیشرفت می کنند، سطح نسبتاً بالایی از استفاده از حسابداری مدیریت محیطی از نظر ابزارهای یکپارچه و برای اهداف کنترل و نظارت وجود دارد.

جانستون (۲۰۲۰) در مقالهای به تجزیه و تحلیل سیستماتیک سیستم های مدیریت محیط زیست در مدل معادلات

ساختاری بر اساس حسابداری مدیریت پرداخته است. روش تحقیق مروری و بر اساس تحلیل سیستماتیک بوده است. نتایج تحقیق نشان داد تاکنون چندان که باید مطالعاتی در زمینه ارائه الگوی پیاده سازی عملکرد سیستم مدیریت زیست محیطی بر اساس حسابداری مدیریت انجام نشده است و در این حوزه شکاف تحقیقاتی محسوس است.

روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر با توجه به اهدافی که دارد جزء تحقیقات کاربردی می‌باشد و از نظر فرایند انجام کار جزء تحقیقات توصیفی و پیمایشی از نوع اکتشافی است بنابراین پژوهش حاضر در فاز کمی از حیث هدف، یک تحقیق تبیینی و از حیث نتیجه، کاربردی محسوب شده و از داده‌های کمی استفاده خواهد نمود.

در مرحله کمی، داده‌ها بصورت سری زمانی نظیر شاخص آلاینده‌گی‌های در آن مناطق، ارزش تولید داخلی استان‌ها، میزان انتشار CO₂، شاخص‌های بهره‌وری، شاخص‌های واردات تکنولوژی و... را تخمین و معنا داری روابط آن‌ها بررسی خواهد شد. در نهایت یافته‌های به دست آمده از تحقیق کمی در مرحله «تفسیر» با یافته‌های به دست آمده از تحقیق کیفی ادغام خواهند شد.

طبقه‌بندی و تجزیه و تحلیل درست داده‌ها و استفاده صحیح از تکنیک‌های آماری به طبع استفاده از روش‌های مناسب پژوهش در نهایت منجر به دستیابی به نتایج قابل اتکا خواهد شد. پس از آنکه محقق داده‌ها را گردآوری، استخراج و طبقه‌بندی نمود باید مرحله جدیدی از فرایند پژوهش که به تجزیه و تحلیل داده‌ها معروف است، آغاز شود. در مرحله تجزیه و تحلیل، نکته مهم این است که محقق باید اطلاعات و داده‌ها را در مسیر هدف، بدین منظور در بخش کیفی پژوهش داده‌ها مورد تحلیل و واکاوی قرار گرفتند. حاصل این فرآیند شش مقوله اصلی الگوی پارادایمی الگوی رشد اقتصادی مبتنی بر شاخص حسابداری مدیریت و حسابداری زیست محیطی می‌باشد. در ادامه مقوله‌های فرعی مرتبط با هر مقوله اصلی به صورت مجزا توضیح داده می‌شود. در بخش کمی پژوهش نیز که با استفاده از پرسشنامه و گردآوری داده‌ها از یک نمونه ۴۱۵ نفری، انجام شده است که در نهایت ۳۸۴ پرسشنامه کامل و بدون نقص انتخاب گردید، علاوه بر آمار توصیفی، یافته‌های حاصل از مدل‌یابی معادلات ساختاری نشانگر مدل نهایی و میزان تعمیم‌پذیری مدل استخراجی پژوهش است

یافته‌ها

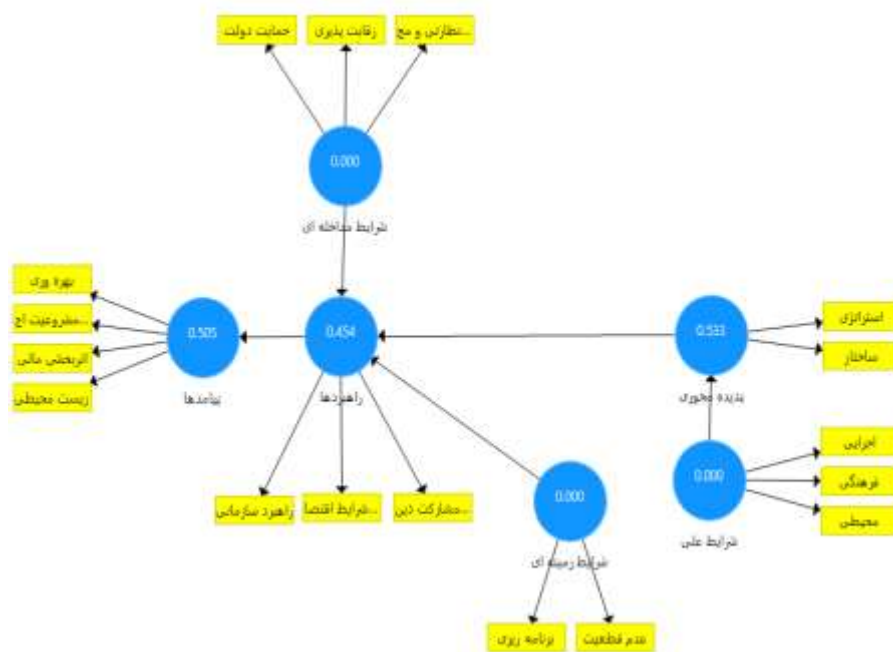
با توجه به اینکه؛ نتایج تحلیل عاملی مرتبه اول بخش اندازه‌گیری متغیرهای درون‌زا و برون‌زا نشان داد که تمام سازه‌ها از روایی و پایایی لازم برخوردارند، لذا در این قسمت، ساختار کلی مدل مفهومی پژوهش مورد آزمون قرار می‌گیرد، تا مشخص شود که آیا روابط تئوریک که بین متغیرها در مرحله تدوین چارچوب مفهومی مدنظر محقق بوده است، به وسیله داده‌ها تأیید گردیده یا نه. در رابطه با این موضوع سه مسئله مدنظر قرار می‌گیرد:

۱. علائم (مثبت و منفی) پارامترهای مربوط به مسیرهای ارتباطی بین متغیرهای نهفته نشان می‌دهند که آیا پارامترهای محاسبه شده جهت روابط فرضی را مورد تأیید قرار داده‌اند.

۲. مقدار پارامترهای برآورد شده؛ نشان می‌دهد که تا چه حد روابط پیش‌بینی شده، قوی می‌باشند. در اینجا پارامترهای تخمینی باید معنی‌دار باشند؛ یعنی قدر مطلق t -value باید بیشتر از ۱.۹۶ باشد.

۳. مجذور همبستگی چندگانه (R^2) مقدار واریانس هر متغیر نهفته درونی (وابسته) که به وسیله متغیرهای نهفته بیرونی (مستقل) تبیین می‌شود را نشان می‌دهد. هر چه مقدار (R^2) بیشتر باشد، قدرت بالای تبیین واریانس را بیان می‌کند.

نمودار (۲) معناداری ضرایب مسیر را نشان می‌دهد. نتایج به دست آمده از این نمودار در ادامه تشریح شده است. قدرت پیش‌بینی مدل یا اشتراک افزونگی معیار دیگری برای بررسی مدل ساختاری است. هدف این شاخص بررسی توانایی مدل ساختاری در پیش‌بینی کردن به روش چشم‌پوشی^۱ می‌باشد. معروف‌ترین و شناخته‌شده‌ترین معیار اندازه‌گیری این توانایی، شاخص Q^2 است که بر اساس این ملاک مدل باید نشانگرهای متغیر مکنون درون‌زای انعکاسی را پیش‌بینی کند. مقادیر به دست آمده از این آزمون مثبت است که نشان‌دهنده کیفیت مناسب مدل ساختاری است. در مورد قدرت پیش‌بینی مدل در مورد متغیرهای پنهان درون‌زا سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ به ترتیب به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای این شاخص معرفی شده‌اند.

نمودار ۳: اشتراک افزونگی

1 CV Red

2 Blindfolding

جدول ۲: توان پیش بینی مدل

(-SSE/SSO)۱Q ² (=	
۰/۴۵۴	راهبردها
۰/۵۳۳	پدیده محوری
۰/۵۰۵	پیامدها

نتایج جدول ۲ نشان داد که توان پیش بینی مدل قوی است. این نتایج در نمودارها نیز به تصویر کشیده شده است.

جدول ۳: شاخص برازش کلی مدل

مقدار برازش	
۰/۰۵۹	ریشه دوم میانگین مربعات باقیمانده استاندارد شده (SRMR)

مقدار مطلوب برای این شاخص حداکثر ۰/۰۸ است. نتایج به دست آمده از این شاخص نشان داد که مقدار آن برابر با ۰/۰۵۹ گزارش شد که مقداری مطلوب است و بنابراین برازش مناسب مدل کلی تأیید می شود.

نتایج نشان داد بین آثار زیست محیطی فعالیت شرکت ها و شاخص های اقتصادی توسعه در دو منطقه کویری و خلیجی کشور رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۴: آزمون همبستگی پیرسون

مقدار همبستگی	سطح معناداری
۰/۸۵۹	۰/۰۰۰

نتایج آزمون این فرضیه نشان داد که مقدار همبستگی برابر با ۰/۸۵۹ می باشد. آماره t این ارتباط در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار گزارش شد ($P\text{-Value} \leq 0.05$). بر این اساس فرضیه صفر پژوهش رد و فرضیه مقابل تأیید می شود. به این معنا که بین آثار زیست محیطی فعالیت شرکت ها و شاخص های اقتصادی توسعه در دو منطقه کویری و خلیجی کشور رابطه معناداری وجود دارد.

نتیجه گیری

بامشخص شدن اهمیت مباحث زیست محیطی در سالهای اخیر، تحقیقات بسیاری در این زمینه در سراسر جهان صورت گرفته است. در حسابداری نیز این امر به ظهور شاخه جدیدی به نام حسابداری زیست محیطی منجر شده است؛ اما با وجود اهمیت روز افزون انجام افشائیات داوطلبانه از سوی شرکتها در زمینه مسائل زیست محیطی در کشورهای توسعه یافته و در کشور ما، این موضوع آنچنان که شایسته است مورد توجه قرار نگرفته است؛ از اینرو این پژوهش حاضر سعی در تعیین اثر فنون معرف رشد حسابداری مدیریت بر آثار

زیست محیطی ناشی از فعالیت شرکتها است از این رو هدف این پژوهش ارائه الگویی از هدف پژوهش حاضر، تعیین اثر سیستم حسابداری مدیریت در مبحث زیست محیطی شرکتها است. در فاز اول (فاز کیفی) این تحقیق از حیث فرایند انجام کار، یک تحقیق اکتشافی بوده و از داده های کیفی استفاده خواهد نمود. در فاز دوم (فاز کمی) از حیث هدف، یک تحقیق تبیینی و از حیث نتیجه، کاربردی محسوب شده و از داده های کمی استفاده خواهد نمود. بدین منظور در بخش کیفی پژوهش داده ها مورد تحلیل و واکاوی قرار گرفتند. حاصل این فرآیند مقوله های اصلی الگوی پارادایمی شاخص حسابداری مدیریت در مبحث زیست محیطی می باشد. در ادامه مقوله های فرعی مرتبط با هر مقوله اصلی به صورت مجزا توضیح داده می شود. در بخش کمی پژوهش نیز که با استفاده از پرسشنامه و گردآوری داده ها از یک نمونه ۴۱۵ نفری، انجام شده است که در نهایت ۳۸۴ پرسشنامه کامل و بدون نقص انتخاب گردید، علاوه بر آمار توصیفی، یافته های حاصل از مدل یابی معادلات ساختاری نشانگر مدل نهایی و میزان تعمیم پذیری مدل استخراجی پژوهش است. در پژوهش حاضر با افراد متعددی در ارتباط با موضوع پژوهش مصاحبه گردید. از میان ۱۶ فرد مصاحبه شونده، ۴ نفر را بانوان و ۱۲ نفر از مشارکت کنندگان را مردان تشکیل دادند. مشارکت کنندگان افرادی با ۱۰ سال تا ۲۱ سال سابقه خدمت در جامعه مورد نظر بودند.

و فرضیات مورد نظر جهت مصاحبه طراحی شده اند. سپس با استفاده از رویکرد گراند تئوری (نظریه داده بنیاد) مقوله های پدیده محوری، شرایط زمینه ای، شرایط علی، شرایط زمینه ای، شرایط مداخله ای، راهبرد ها و پدیده ها و زیر مولفه های هر یک به عنوان عوامل موثر بر حسابداری زیست محیطی شناسایی شده است. در ادامه با توجه به اهمیت موضوع و تعیین میزان اهمیت هر یک از عوامل، به الویت بندی عوامل مذکور با روش معادلات ساختاری پرداخته شده است.

. بنابراین با توجه به پرسشنامه ای بودن اطلاعات از، تحلیل از طریق معادلات ساختاری انجام شد و در نهایت، فرضیه ی پژوهش با استفاده از الگوی ضریب مسیر مورد آزمون قرار گرفت و با توجه به ضریب معناداری (آماره تی) نتایج حاصل از مدل تخمین زده شده، نسبت به تأیید یا رد فرضیه اظهار نظر شد. یافته ها نشان داد که شرایط علی بر پدیده محوری، پدیده محوری بر راهبردها، شرایط مداخله ای بر راهبردها، شرایط زمینه ای بر راهبردها، و راهبردها بر پیامدها اثر معناداری دارند و همچنین به کارگیری فنون معرف رشد حسابداری مدیریت زیست محیطی قابل استفاده در شرکتها قادر است آثار نامطلوب زیست محیطی ناشی از فعالیت شرکتها با شاخص های اقتصادی توسعه را تقلیل دهد. اما به کارگیری فنون معرف رشد حسابداری مدیریت زیست محیطی قابل استفاده در شرکتها بر رابطه بین آثار زیست محیطی ناشی از فعالیت شرکتها با شاخص های اقتصادی توسعه در همه مناطق کشور از آثار متفاوتی برخوردار نیستند

منابع

- بحرث ثالث، جمال، رضائی، فاطمه (1395). ارائه مدلی برای حسابداری مدیریت زیست محیطی با رویکرد چرخه عمر محصول AHP فاز (مطالعه موردی: شرکت تولیدی سیم و کابل تبریز). حسابداری مدیریت. 9(28). 1-35.
- دارابی، رویا، اکبری، مریم (1394). بررسی عوامل مؤثر بر اجرای حسابداری محیط زیست. پژوهشنامه اقتصاد و کسب و کار. 6(10). 71-

- حیاتی نهاله، حجازی رضوان، حسینی سیدعلی، باستانی سوسن (1397). استخراج مولفه های زیست محیطی از گزارشات فعالیت هیات مدیره شرکتها با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی. پژوهش های تجربی حسابداری 7(28) 43 - 69.
- حیدرپور، فرزانه، قرنی، محمد (1394). تاثیر حسابداری زیست محیطی بر شاخصهای مالی و عملیاتی شرکتهای تولیدی. پژوهش های حسابداری مالی. 7(26) 39-50.
- فتخاری، حسین، ملکیان، اسفندیار، جفایی، منیر (1396). تبیین و رتبه بندی مولفه ها و شاخصهای گزارشگری زیست محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی به روش تحلیل سلسله مراتبی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار. حسابداری ارزشی و رفتاری. 2(4) 153-187.
- طالب نیا، قدرت الله (۱۴۰۰) مروری بر حسابداری محیط زیست، مطالعات حسابداری و حسابرسی، پاییز ۱۴۰۰، شماره ۳۹، از صفحه ۳۵ تا ۵۴
- قنبری و همکاران، مهرداد، (۱۴۰۰) قنبری و همکاران، مهرداد، (۱۴۰۰) نبری و همکاران، مهرداد، (۱۴۰۰) و همکاران، مهرداد، (۱۴۰۰) اخلاق زیست محیطی: نقش مصرف انرژی تجدید پذیر در حفاظت محیط زیست با تأکید بر حسابداری خلاق فصل نامه اخلاق در علوم و فن آوری سال هفدهم شماره ۲، ۱۴۰۱.
- صیدی عقیل آبادی. فاطمه؛ احمد نوری؛ علی صیدی عقیل آبادی و زهرا صیدی عقیل آبادی، 1398، بررسی تاثیر مدیریت منابع انسانی سبز بر عملکرد زیست محیطی و رفتار دوستانه با محیط زیست کارکنان، بیست و هفتمین کنفرانس سالانه بین المللی انجمن مهندسان مکانیک ایران، تهران، انجمن مهندسان مکانیک ایران.
- صراف، فاطمه و همکاران (۱۴۰۲) ماتریس حسابداری اجتماعی ایران با محوریت مالیات و محیط زیست 21/ شماره 3) پیاپی مدیریت دوره 21/ شماره 3) پیاپی صفحه 95 تا 47.
- هوشیارزاده و همکاران (۱۴۰۳) بررسی تاثیر حسابداری زیست محیطی در سیستم های اطلاعاتی حسابداری مدیریت در سازمان های دولتی ایران نشریه مطالعات کاربردی در علوم مدیریت و توسعه :: اردیبهشت ۱۴۰۳ - شماره ۵۱ صفحات: از ۲۵ تا ۳۶.
- مهران متین فرد و همکاران (۱۴۰۳) کنفرانس بین المللی و هشتمین همایش ملی یافته های نوین در مدیریت، روانشناسی و حسابداری (ملی).
- حجت الله سالاری و همکاران (۱۳۹۹) ارایه الگویی به منظور شناسایی و رتبه بندی شاخص های حسابداری زیست محیطی با استفاده از تکنیک ORESTE و بر مبنای رویکرد گراند تئوری فصلنامه علمی - مطالعات تجربی حسابداری مالی - سال ۱۷ - شماره ۶۶ - تابستان ۱۳۹۹ صفحات ۱۷۳ تا ۲۰۵.

ایلیگی، الناز، ناظری، علی، کاظمی، سید محمدمهدی (1396). سیستم مدیریت زیست محیطی و عملکرد مالی سازمان؛ نقش میانجی مزیت رقابتی و تعدیلگر هزینه تعویض، فصلنامه علمی-ترویجی مدیریت استاندارد و کیفیت، سال هفتم-شماره 3-پیاپی 2.

آبیای اصفهانی . سعید ،حسنی .علی اکبر ،حسینی نیا . سید رضا ،(1397) ،مدیریت منابع انسانی سبز ؛الگوی برای پایداری در سازمان های ورزشی (مورد مطالعه : ادرا کل ورزش و جوانان استان خراسان شمالی) ،نشریه مدیری منابع انسانی در ورزش ،سال 5، شماره 2، 309-328.

بیات، روح اهلل و محمدنژاد مدردی، سپیده (1395) بررسی تاثیر نوآوریهای سبز بر عملکرد زیست محیطی و مزیت رقابتی سازمان، کنفرانس جهانی مدیریت، اقتصاد حسابداری و علوم انسانی در آغاز هزاره سوم، شیراز، پژوهش شرکت ایده بازار صنعت سبز.

پورزمانی، زهرا و مشایخی فرد، سعید (1394). حسابداری مدیریت زیست محیطی با رویکرد یکپارچه برای طراحی تولید سبز با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی فازی، حسابداری مدیریت، دوره 8، شماره 27، صفحه 21-36.

حیدرپور، فرزانه و قرنی، محمد (1394). تاثیر حسابداری زیست محیطی بر شاخص های مالی و عملیاتی شرکت های تولیدی، فصلنامه پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره 7، شماره 26، صفحه 39-50.

رمضانی، عبدالرضا (1397). بررسی عوامل موثر در عدم بکارگیری روش های حسابداری مدیریت زیست محیطی (EMA) در شرکت های آلاینده استان بوشهر، پایان نامه کارشناسی ارشد موسسه آموزش عالی خرد-بوشهر.

عالمشاه، سیدامین (1393). بررسی عوامل موثر در اتخاذ روش های حسابداری مدیریت زیست محیطی (EMA)، حسابداری مدیریت، دوره 7، شماره 22، از صفحه 89 تا صفحه 108.

کشاوری، محمدرضا (1398). اثرات استراتژی زیست محیطی، عدم اطمینان محیطی و تعهد مدیریت ارشد به عملکرد زیست محیطی نقش حسابداری مدیریت زیست محیطی، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

غالمی، سودابه؛ ناظری، علی. (1397). مدیریت زنجیره تامین سبز و عملکرد سازمان؛ نقش تعدیلگر گواهینامه ایزو، مدیریت استاندارد و کیفیت، دوره 8، بهار-شماره پیاپی 27، بهار 1397، صفحه 20-5.

صالحی، مونا، رضایی، عل اکبر، نوری، علی، 1397، ارزیابی عملکرد زیست محیطی شهرداری تهران بر اساس شاخص های شهر سبز، نشریه مطالعات مدیریت شهری، سال دهم، شماره 33، صص 1-15.

فرخی، مجتبی، امیری، زینب، دلویاصفهان، محمد، (1399)، تاثیر مدیریت منابع انسانی سبز بر رفتار محیط زیست- گرایانه کارکنان با در نظر گرفتن نقش تعدیلگر ارزشهای سبز فردی و فرهنگ خدمت، دوفصلنامه علمی مدیریت منابع انسانی پایدار، سال دوم، شماره 2، صص. 157-137.

معینان، بهاره، مهرآرا، اسداله، باقرزاده، محمدرضا، قلیپورکنعانی، یوسف، 1398، طراحی الگوی مدیریت عملکرد سبز بر مبنای مدل EFQM در شهرداری تهران، فصلنامه علمی اقتصاد و مدیریت شهری، 7(4) پیاپی ۲۸ صص 113-126.

- Adams T A, Barton P I, (2018). Combining coal gasification and natural gas reforming for efficient polygeneration. *Fuel Processing Technology*, 92(3): 639–655.
- Almeida C M V B, Barrella F A et al., (2019). Emergetic ternary diagrams: Five examples for application in environmental accounting for decision-making. *Journal of Cleaner Production*, 15(1): 63–74.
- Aries ,W. Jonson ,E(2016).The relationship between environmental performance and environmental disclosure cost. *Accounting, Auditing & Accountability Journal* 7(4):47-72
- Andersson ,T.& Wolff, R.,(2019)," Ecology as a Challenge for Management Research", *Scandinavian Journal of Management*, Vol. 12, pp. 223-231
- Arshad, R .and Razak, S.N.A.A. ,(2019), "Corporate Social Responsibility Disclosure and Interaction Effects of Ownership Structure on firm Performance", *Business, Engineering and Industrial Applications(ISBEIA)*, vol. 111, pp. 25-28 .
- Auh, S., & Menguc, B. (2019). Balancing exploration and exploitation: The moderating role of competitive intensity. *Journal of Business Research*, 58(12), 1652-1661.
- Bastianoni S B, Campbell D, Susani L et al., (2019). The solar transformity of oil and petroleum natural gas. *Ecological Modelling*, 186(2): 212–220.
- Bartolomeo, M., Bennett, M., Bouma, J. J., Heydkamp, P., James, P. & Wolters, T. (2018) *Environmental Management Accounting in Europe: current practice and future potential. European Accounting Review*, 9, 31-52
- Baird, P. L., Geylani, P. C., & Roberts, J. A. (2019). Corporate social and financial performance re-examined: Industry effects in a linear mixed model analysis. *Journal of Business Ethics*, 109(3), 367-388.
- Bansal, P., & Hunter, T. (2019). Strategic explanations for the early adoption of ISO 14001. *Journal of Business Ethics*, 46(3), 289-299.
- Bedford, D., Malmi, T., & Sandelin, M. (2016). Management control effectiveness and strategy: An empirical analysis of packages and systems. *Accounting, Organizations and Society*, 51, 12-28.
- Beurden, P. V., & Gössling, T. (2008). The worth of values- A literature review on the relation between corporate social and financial performance. *Journal of Business Ethics*, 82(2), 407-424
- Brandt-Williams S L, (2010). *Handbook of emergy evaluation: A compendium of data for emergy computation issued in a series of Folios. Folio# 4. Emergy of Florida Agriculture. University of Florida, Gainesville, 40pp.*

- Brown M T, (2018). Resource imperialism: Emergy perspectives on sustainability, balancing the welfare of nations and international trade. In: Ulgiati S ed. *Advances in Energy Studies. Proceeding of the conference held in Porto Venere, Italy, October 2002.* University of Siena, Italy.
- Brown M T, Campbell D E, De Vilbiss C et al., (2017). The geobiosphere emergy baseline: A synthesis. *Ecological Modelling*, 339: 92–95.
- Brown M T, Ulgiati S, (2019). Understanding the global economic crisis: A biophysical perspective. *Ecological Modelling* 223: 4–13
- Bordt,M(2018). Discourses in Ecosystem Accounting: A Survey of the Expert Community. *Ecological Economics* 144 (23) 82–99
- Brown M T, Ulgiati S, (2019). Emergy accounting of global renewable sources. *Ecological Modelling*. doi: 10.1016/j.ecolmodel.2016.03.010.
- Burritt, K. L. & saka, C. ,(2019), " Environmental Management Accounting Applications and Eco-Efficiency: Case Studies from Japan. *Journal Of Cleaner Production*, 14, PP.12621275.
- Hojjat allah,Salari,(2023) Providing an effective model on environmental management accounting system in petrochemical and metal in dustries in Iran,6,131-145